

Guidelines The Internal Supervision in Educational Based on The Principle in The Kalyanamitta - Dhamma 7 in Educational Opportunity Expansion School Under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4

Patthamaphon Nhuthong^{1*} Phrakhruprachotkichchaporn¹ Boonlert Weeraponkan¹
and Apijit Na Nakorn¹

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: math5411103047@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research is to (1) study the state of internal supervision in educational opportunity expansion schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4, (2) explore guidelines for internal supervision in schools according to the principles of the Seven Aspects of Good Friendship in educational opportunity expansion schools, and (3) present and evaluate the guidelines for internal supervision in schools based on the principles of the Seven Aspects of Good Friendship in educational opportunity expansion schools. This study employs a qualitative research methodology, which includes (1) studying the current state using interviews through in-depth interviews with 15 key informants, (2) studying guidelines using in-depth interviews with 5 key informants, and (3) presenting guidelines through focus group discussions with 7 experts. Data were analyzed using inductive analysis. The research findings revealed that: 1) the state of internal supervision in educational opportunity expansion schools shows that supervision is conducted in an unstructured manner, lacking a clear supervision calendar, thus requiring schools to plan and implement systematic and continuous supervision; 2) the guidelines for internal supervision in educational opportunity expansion schools consist of studying the current situation, problems, and needs, planning supervision, creating media and supervision tools, implementing supervision, and evaluating and reporting results, integrating internal supervision with the principles of the Seven Aspects of Good Friendship, with steps including planning, implementation, monitoring and evaluation, and development and improvement; and 3) the results of presenting the guidelines for internal supervision in schools according to the principles of the Seven Aspects of Good Friendship in educational opportunity expansion schools show that the experts in the focus group unanimously agree that these guidelines are appropriate, feasible, and beneficial.

Keywords: Guidelines The Internal Supervision in Educational, Educational Opportunity Expansion School, The Kalyanamitta - Dhamma 7

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ปัทมาพร หนูทอง^{1*} พระครูประโชติกิจจาภรณ์¹ บุญเลิศ วีระพรกานต์¹ และ อภิจักร์ ณ นคร¹

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: math5411103047@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 (2) ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ (3) นำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอน (1) การศึกษาสภาพใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน (2) การศึกษาแนวทางใช้แบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป/คน และ (3) การนำเสนอแนวทาง โดยการสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน สถานศึกษาจึงต้องวางแผนและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) แนวการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผล และรายงานผล โดยบูรณาการการนิเทศภายในสถานศึกษากับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง 3) ผลการนำเสนอแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่ามีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, กัลยาณมิตรธรรม 7

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพสูงสุด ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรและการศึกษาชาติ ขณะเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารจัดการเพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) การบริหารงานวิชาการจึงเป็นภารกิจสำคัญที่สุดในการบริหารโรงเรียน ซึ่งต้องการความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน กำหนดแนวทางการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมการสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ผู้นิเทศต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็น พร้อมได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย การนิเทศจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำ ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางและสนับสนุนครูผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จ โดยอิงหลักของกัลยาณมิตร 7 ประการ ได้แก่ 1) ปิโย: มีเมตตา 2) ครุ: ประพฤติเป็นที่พึ่ง 3) ภาวนียะ: ฝึกฝนตนเอง 4) วุตตา: ชี้แจงและให้

คำปรึกษา 5) วจนกขโม: รับฟังและอดทน 6) คมกิริณจ ถถ กตดา: อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจ และ 7) โน จัฏฐาเน นิโยชเย: ไม่ชักนำในทางเสื่อมเสีย ซึ่งช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 29 โรงเรียน นักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสภาพยากจนและขาดแคลนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนักเรียนที่มีปัญหาเหล่านี้มาเข้ามาเรียนในโรงเรียน ย่อมเป็นภาระที่ทางโรงเรียนจะต้องให้ ความช่วยเหลือและหาทางแก้ไข ในปีการศึกษา 2564 มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดัชนีพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยระดับ ประเทศ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ซึ่งเป็นผลมาจากคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานเกิดจากการขาดระบบนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่องในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังไม่มีแนวทางสนับสนุนที่ชัดเจนสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในการดำเนินงานนิเทศภายใน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4, 2566)

ดังนั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จึงต้องมีระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จะส่งผลให้คุณภาพของสถานศึกษา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาไปในทางที่ดีและผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาบูรณาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการนิเทศภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 8 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 7 คน โดยทุกตำแหน่งต้องมีอายุงาน 3 ปีขึ้นไป

1.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ จำนวน 5 รูป/คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน และพระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 รูป

1.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้ร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-

informants) คือ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษ จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 1 คน และ พระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษ จำนวน 1 รูป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักกัลยาณมิตรธรรม 2) กำหนดประเด็นเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ ด้านสภาพ การดำเนินการ ผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข 3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี คือ IOC และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ 5) ปรับร่างแบบสัมภาษณ์การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับสมบูรณ์

2.2 ขั้นตอนการศึกษานวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์นวทางการนิเทศภายใน มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างแนวทาง จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม ร่างแบบสัมภาษณ์แนวทาง ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินการใน 5 องค์ประกอบ คือ (1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (2) การวางแผนการนิเทศ (3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ (4) การปฏิบัติการนิเทศ (5) การประเมินผลและรายงานผล โดยแนวทางแต่ละขั้นตอนใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 2) นำร่างแบบที่ได้ให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 3) นำร่างแนวทางไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงตรงตามเนื้อหา และ 4) นำร่างแนวทางที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินการสนทนากลุ่ม ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) นำร่างแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ได้จากการร่างแบบมาจัดทำเป็นแบบประเมินมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 2) นำแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ที่มาจากการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจสอบความถูกต้อง 3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและนิยามศัพท์อีกครั้ง 4) นำข้อคำถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงทำเป็นฉบับจริง เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม และ 5) แบบสนทนากลุ่ม ใช้ร่างแบบแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึกมีขั้นตอน ดังนี้ (1) เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ คุณสมบัติตรงตามความต้องการหรือไม่ (2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัย ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก (3) ขึ้นแนะนำตัว โดยผู้วิจัยส่งเอกสารขอความร่วมมือ จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์ (4) สัมภาษณ์รายบุคคล โดยมีประเด็นที่ชัดเจน ใช้คำถามอย่างเปิดกว้าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้เวลา 2 ชั่วโมง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.2 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ตรวจสอบคุณสมบัติ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการ 2) ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และหัวหน้างานวิชาการ เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก 3) ขึ้นแนะนำตัว โดยการส่งเอกสารเพื่อเก็บข้อมูล และกำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์ มีการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเรื่องการเสนอแนะแนวทางการนิเทศ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ใช้คำถามอย่างเปิดกว้าง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูล

3.3 การนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เสนอและประเมินแนวทาง ดำเนินการ ดังนี้ คือ 1) ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อทราบพร้อมด้วยร่างแนวทางการนิเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 3) ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะ ในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2567 เวลา 13.00 น. 4) บันทึกผลการประชุมสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การเข้ารหัสแบบเปิด (Open Coding) ตามแนวทางของ Strauss & Corbin (1998) และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสรุปผลจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ เมื่อประเด็นใดไม่มีความชัดเจนจะต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตอบคำถามหลักตรงตามวัตถุประสงค์ และนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์สรุปผล เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

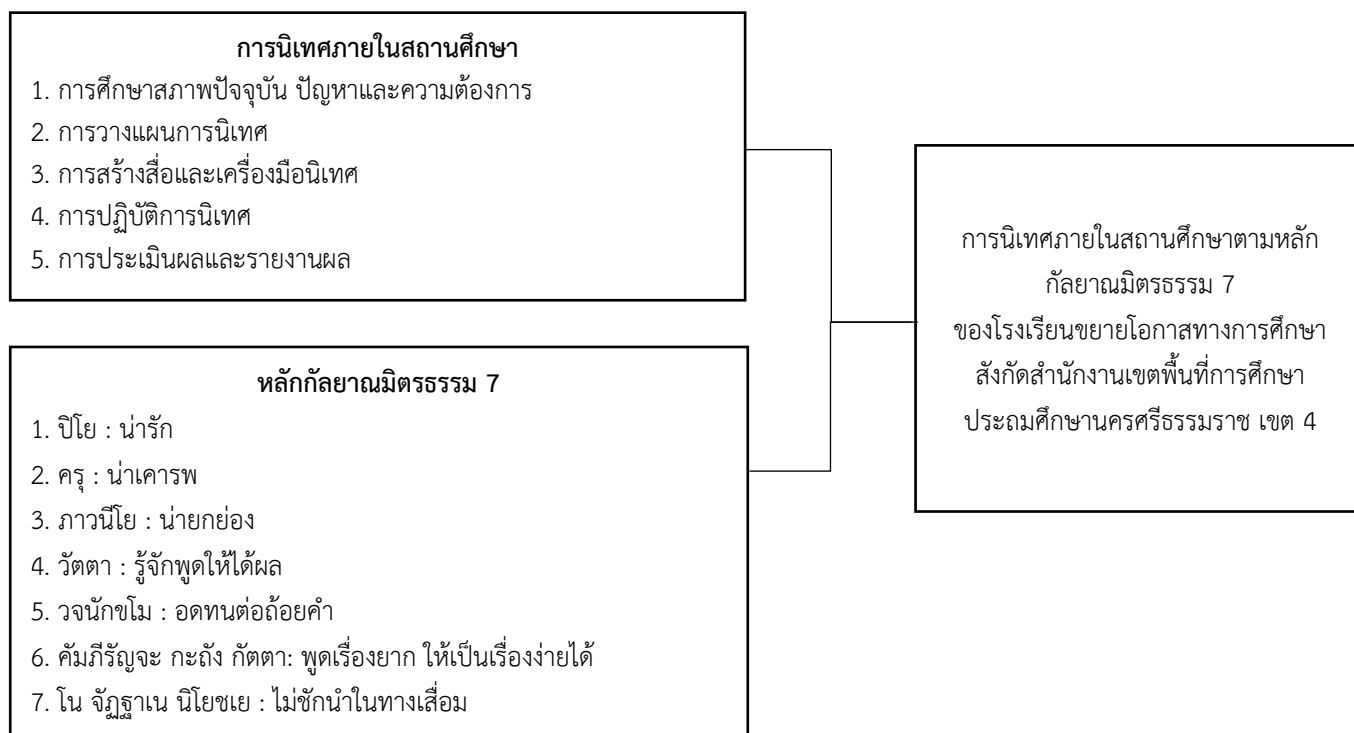
4.1 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแบบสัมภาษณ์แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แล้วนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แยกแยะประเด็นรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลในแต่ละแนวทาง 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอในการสร้างแนวทางการส่งเสริม และการประชุมสนทนากลุ่ม

4.2 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพในการจัดทำร่างแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สร้างเป็นแนวทางตามผลการสัมภาษณ์ 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ เพื่อเตรียมนำเสนอในการประชุมกลุ่มสนทนา

4.3 การนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทาง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำแนวทางฉบับสมบูรณ์ สรุปผลและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยด้านตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา (D) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (DD) จำนวน 8 คน และหัวหน้าวิชาการ (AH) จำนวน 7 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นว่า สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1.1 การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ และปัญหาการนิเทศภายใน เกิดจากสถานศึกษาไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่น ๆ ส่วนความต้องการของการนิเทศภายใน ซึ่งครูมีความต้องการให้มีการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามเป็นไปตามเป้าหมาย ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการ การวางแผนการนิเทศ โดยการประชุม วิเคราะห์ วางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทิน การนิเทศ และดำเนินการนิเทศ ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาอย่างจริงจัง ประกอบกับผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนและครูและผู้บริหารมีภาระงานนอกตามนโยบายของสังกัดค่อนข้างมาก ส่งผลให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศ และข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องประชุม PLC วางแผนร่วมกัน ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และนำข้อสรุปมาวางแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ และปัญหาการนิเทศภายในเกิดจากสถานศึกษา ไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า จะต้องดำเนินการ การวางแผนการนิเทศ โดยการประชุม วิเคราะห์ วางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทิน การนิเทศ และดำเนินการนิเทศ” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องประชุม PLC วางแผนร่วมกัน ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และนำข้อสรุปมาวางแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผน” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.2 การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการนิเทศ นำผลจากข้อมูลสารสนเทศ มาประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ และกำหนดปฏิทินการนิเทศและทำแผนการนิเทศให้ชัดเจน ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ โดยครูสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ นำแผนการนิเทศไปใช้ โดยดำเนินการตามปฏิทินการนิเทศในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนการนิเทศ ซึ่งการดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศและการวางแผนการนิเทศไม่สามารถปรับปรุงและพัฒนางานได้ เนื่องจากครูไม่ได้เตรียมการและมีภาระงานนอก ทำให้ยากต่อการประชุม วางแผน และดำเนินการตามปฏิทินการนิเทศและแผนการนิเทศได้ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการวางแผนการนิเทศ โดยผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจัดประชุมนำผลการนิเทศมาวางแผนแก้ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา กำหนดรายละเอียดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ ทรัพยากรและงบประมาณลงในแผนนิเทศให้ชัดเจน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการนิเทศ นำผลจากข้อมูลสารสนเทศ มาประชุม” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ผมมีความเห็นว่า ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ โดยครูสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ นำแผนการนิเทศไปใช้” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจัดประชุมนำผลการนิเทศมาวางแผนแก้ปัญหา และวิเคราะห์ ปัญหา กำหนดรายละเอียดกิจกรรม” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.3 การดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สภาพการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการสร้างสื่อที่ให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติงานต่าง ๆ และเครื่องมือนิเทศ สถานศึกษาได้มีการดำเนินการจัดทำ หรือปรับปรุงจากสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มีอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศและเป็นไปตามแผนการนิเทศ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในการปรึกษาหารือแล้วร่วมกันทำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศโดยจัดทำสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ ใช้ง่าย และแก้ปัญหาได้จริง เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และสามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และครูร่วมกันสร้างให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ คุณภาพของสื่อและเครื่องมือนิเทศไม่ได้คุณภาพ และงบประมาณในการบริหารจัดการค่อนข้างน้อย ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา จึงต้องมีการปรับปรุงทุกปีการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ควรนำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกันปรับปรุงสื่อและเครื่องมือนิเทศ จัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ครูจัดทำและเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า มีการดำเนินการจัดทำ หรือปรับปรุงจากสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มีอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามบริบทของสถานศึกษา” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรจัดทำสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ ใช้ง่าย” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงทุกปีการศึกษา และนำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.4 การดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ นิเทศตามแผนการนิเทศ กำหนดระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ มีการสะท้อนผลการนิเทศปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนั้น ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ ครูได้รับการนิเทศตามแผน

นิเทศแบบกัลยาณมิตร ให้ขวัญและกำลังใจ และการดำเนินการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การนิเทศภายในทุกขั้นตอน โดยครูมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการนิเทศ ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการ ปฏิบัติการนิเทศ การดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินและแผนการนิเทศ อาจจะต้องปรับเปลี่ยนปฏิทิน ให้เหมาะสมและ เอื้อต่อระยะเวลา โดยไม่กระทบกับกิจกรรมและการสอนของผู้นิเทศ และข้อเสนอแนะและแนวทาง ในการปฏิบัติการ นิเทศ ควรมีการดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยผู้นิเทศจะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับ การนิเทศ และนำผลการนิเทศมาสรุปอภิปราย มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดง ความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า มีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ และนิเทศตามแผนการนิเทศ” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และกำกับ ติดตาม ทุกขั้นตอน” DD1 (27 มิถุนายน

2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า นิเทศอย่างต่อเนื่อง และนิเทศแบบกัลยาณมิตร” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผล สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายใน สถานศึกษา มีการประเมินผลและรายงานผล โดยผู้ที่รับผิดชอบโครงการ หรือคณะกรรมการตามคำสั่งจะต้องมีการสรุปผล การประเมินและรายงานผล ให้ผู้ที่รับการนิเทศทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในครั้งต่อไปและสรุปรายงานส่ง ฝ่ายบริหาร ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา จากข้อมูลการ สัมภาษณ์เกี่ยวข้อง ควรมีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศ มีการติดตามความก้าวหน้าใน การดำเนินการนิเทศ สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานผล การประเมินให้ถูกต้อง และเป็นระบบ และรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลและรายงานผล ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ไม่สามารถดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศ เนื่องจากมีภาระงานอื่น จึงไม่สามารถปรับปรุง แก้ไขและ สรุปผลและรายงานผลการนิเทศได้ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการประเมินผลและรายงานผล การนิเทศภายใน สถานศึกษา ควรมีการประเมินผลและรายงานผล และแจ้งให้ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารทราบ จากนั้น นำข้อสรุปมาประชุม ปรีกษาหารือ เพื่อกำหนดในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า ประเมินผลและรายงานผล โดยผู้ที่รับผิดชอบโครงการ” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ตรวจสอบปัญหาและอุปสรรค และติดตามความก้าวหน้า” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ประเมินผลและรายงานผลแจ้งให้ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารทราบ ” AH1 (26 มิถุนายน

2567)

2. แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา (D) จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ (AH) จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ (ES) จำนวน 1 คน นักวิชาการ (A) จำนวน 1 คน และพระภิกษุ (M) จำนวน 1 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายใน สถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 สรุปได้ 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สถานศึกษาดำเนินการวางแผน แต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างเอื้อย (วัดตา) ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่ (ปิโย) รับฟังความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน (วณิกขโม) โดยกำหนดประเด็นปัญหา และความคาดหวัง กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา วิธีการ แก้ปัญหา ทางเลือกในการปฏิบัติ ดำเนินการวางแผนการนิเทศ และกำหนดขอบข่ายการนิเทศเป็นระดับชั้น เพื่อจัดทำ แผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล โดยมีมอบหมาย ผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล รายงานผลและสรุปผลการประชุม และมีการประมวลทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในการ

วางแผน การแก้ปัญหา โดยมีการติดตามและประเมินผล ว่าเป็นไปตามแผนงานโครงการ แผนการนิเทศ หรือปฏิทินการนิเทศหรือไม่ โดยผู้บริหารจะต้องอธิบายรายละเอียด (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) เพื่อการปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางการดำเนินการ ให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการวางแผน แต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง”

D (5 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่าร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่ รับฟังความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน” AH (4 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่ากำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวัง กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา วิธีการแก้ปัญหา วางแผนการนิเทศ และขอช่วยการนิเทศ” ES (6 กรกฎาคม 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า ควรติดตามและประเมินผล ว่าเป็นไปตามแผนงานโครงการ แผนการนิเทศ หรือปฏิทินการนิเทศหรือไม่ โดยผู้บริหารจะต้องอธิบายรายละเอียด (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา)” M (8 กรกฎาคม 2567)

2.2 การวางแผนการนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำสั่งให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน ประชุมวางแผนงานอย่างชัดเจน และมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (ครู) ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดขอบข่ายการนิเทศ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ อธิบายรายละเอียด กระบวนการวางแผน จะต้องชี้แจงขั้นตอน วิธีการดำเนินการนิเทศ (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) ในกรณีที่มีความจำเป็น อาจจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นการประชุม ในรูปแบบ On-Line จากนั้นจัดทำปฏิทินการนิเทศและแผนนิเทศ กำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน และสรุปผลการประเมิน จากนั้นสรุปผลการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วมในการวางแผนในการรับการนิเทศทุกระดับชั้น นำผลการประชุมมาวางแผนแก้ปัญหา กำหนดรายละเอียดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ ทรัพยากรและงบประมาณลงในแผนนิเทศให้ชัดเจน ปรับปรุงแผนงานนิเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำสั่ง และประชุมวางแผนชัดเจน” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความเห็นว่า จัดทำปฏิทินการนิเทศและแผนนิเทศ และกำหนดแนวปฏิบัติ” AH (4 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความเห็นว่า สรุปผลการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วม” ES (8 กรกฎาคม 2567)

2.3 การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผน จัดทำ หรือปรับปรุงจากสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มีอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นไปตามแผนการนิเทศ ตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารนำเสนอสื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ใช้งานง่าย (ภาวนิโย) และแนะนำสื่อที่เป็นประโยชน์ นำมาใช้ได้จริง (โน จัฎฐาเน นิโยชเย) เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และสามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เช่น เอกสาร คู่มือ แผ่นพับและใช้ Google Drive ในการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลสื่อและเครื่องมือนิเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และมอบหมายผู้รับผิดชอบและกำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมินแบบประเมิน สรุปผลการประเมิน จากนั้นสรุปผลการประชุม จากการประเมินการใช้สื่อและเครื่องมือนิเทศ นำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกันปรับปรุงสื่อและเครื่องมือนิเทศ จัดสรรงบประมาณเพื่อให้ครูจัดทำและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า นำเสนอสื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ใช้งานง่าย” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ร่วมกันสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา” AH (7 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า นำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น” A (9 กรกฎาคม 2567)

2.4 การปฏิบัติการนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผนโดยการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ โดยผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศตามคำสั่ง ดำเนินการนิเทศติดตาม โดยจัดประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจให้แก่ครูทุกคนได้รับการนิเทศ (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) และดำเนินการนิเทศเป็นไปตามปฏิทินและแผนการนิเทศ อาจจะใช้รูปแบบการนิเทศ แบบ On-Site หรือ On-Line หรืออาจนิเทศโดยการให้ความรู้ให้ข้อมูล ข่าวสาร และประยุกต์ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม เช่น Zoom Meeting , Meet โดยสร้างขวัญและกำลังใจ (โน จัฎฐาเน นิโยชเย) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

โดยการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ (ปิโย) เพื่อลดความตึงเครียด ครุมีความมุ่งมั่นตั้งใจและเตรียมความพร้อมในเรื่องเอกสาร สื่อการสอน โดยให้เผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านทางช่องทางออนไลน์ และมอบหมายผู้รับผิดชอบและกำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมินเครื่องมือการนิเทศ แบบนิเทศ ประเมินและสรุปผล นำเสนอผลการดำเนินงานในที่ประชุมโดยการสะท้อนผล รายงานความก้าวหน้า สรุปผลการนิเทศและจัดทำรายงานผลการนิเทศ แจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบ โดยนำผลจากรายงานผลการนิเทศมาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกัน (วัดตา) มาใช้ปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า ประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศ ทำให้ความเข้าใจให้แก่ครูทุกคน” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบนิเทศ ประเมินและสรุปผล” ES (6 กรกฎาคม 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ใช้หลักปิโย” M (8 กรกฎาคม 2567)

2.5 การประเมินผลและรายงานผล สถานศึกษาดำเนินการวางแผนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลและรายงานผล เพื่อจัดทำเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมินผล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนใช้เครื่องมือ การนิเทศตามแผนการนิเทศที่ออกแบบร่วมกัน ผู้บริหารมีการสนับสนุนบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศตั้งแต่สรุปผลอาจจะใช้ Google Form เป็นตัวช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้รวดเร็วและทันสมัย จากนั้นวิเคราะห์ผลที่ได้จากการปฏิบัติงานนิเทศ เปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้ความสำเร็จของ และมอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน สรุปผลการประเมิน และรายงานผล แจ้งให้ผู้รับการนิเทศ (ภาวนิโย) และผู้บริหารทราบ จากนั้นนำข้อสรุปมาประชุมปรึกษาหารือ ให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน (โน จัฏฐาเน นิโยชเย) เพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลและรายงานผล” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความเห็นว่า จัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน สรุปผลการประเมิน และรายงานผล” ES (6 กรกฎาคม 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า นำข้อสรุปมาประชุมปรึกษาหารือ ให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน (โน จัฏฐาเน นิโยชเย)” M (8 กรกฎาคม 2567)

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

จากการนำเสนอแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ (DDAO) จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา (D) จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ (AH) จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ (ES) จำนวน 1 คน นักวิชาการ (A) จำนวน 2 คน และพระภิกษุ (M) จำนวน 1 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 7 คน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ รายละเอียดดังนี้

การประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ข้อสรุปว่ามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล และหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย ปิโย : น่ารัก ครุ : นำเคารพ ภาวนิโย : นำยกย่อง วัดตา : รู้จักพูดให้ได้ผล วจนักขโม : อดทนต่อถ้อยคำ คัมภีร์ธัญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ และ โน จัฏฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะการนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการดำเนินการนิเทศ เป็นการแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ โดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ ทำให้ดำเนินการนิเทศดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความเห็นว่า ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อันจะส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้มีความเป็นไปในทางปฏิบัติและเป็นทางเลือกสำหรับสถานศึกษาอื่น” DDAO (21 พฤศจิกายน 2567)

“ผมมีความเห็นว่า การนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นการแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ โดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ” D (21 พฤศจิกายน 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า การนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการดำเนินการนิเทศ ทำให้ดำเนินการนิเทศดำเนินการอย่างเป็นระบบ” M (21 พฤศจิกายน 2567)

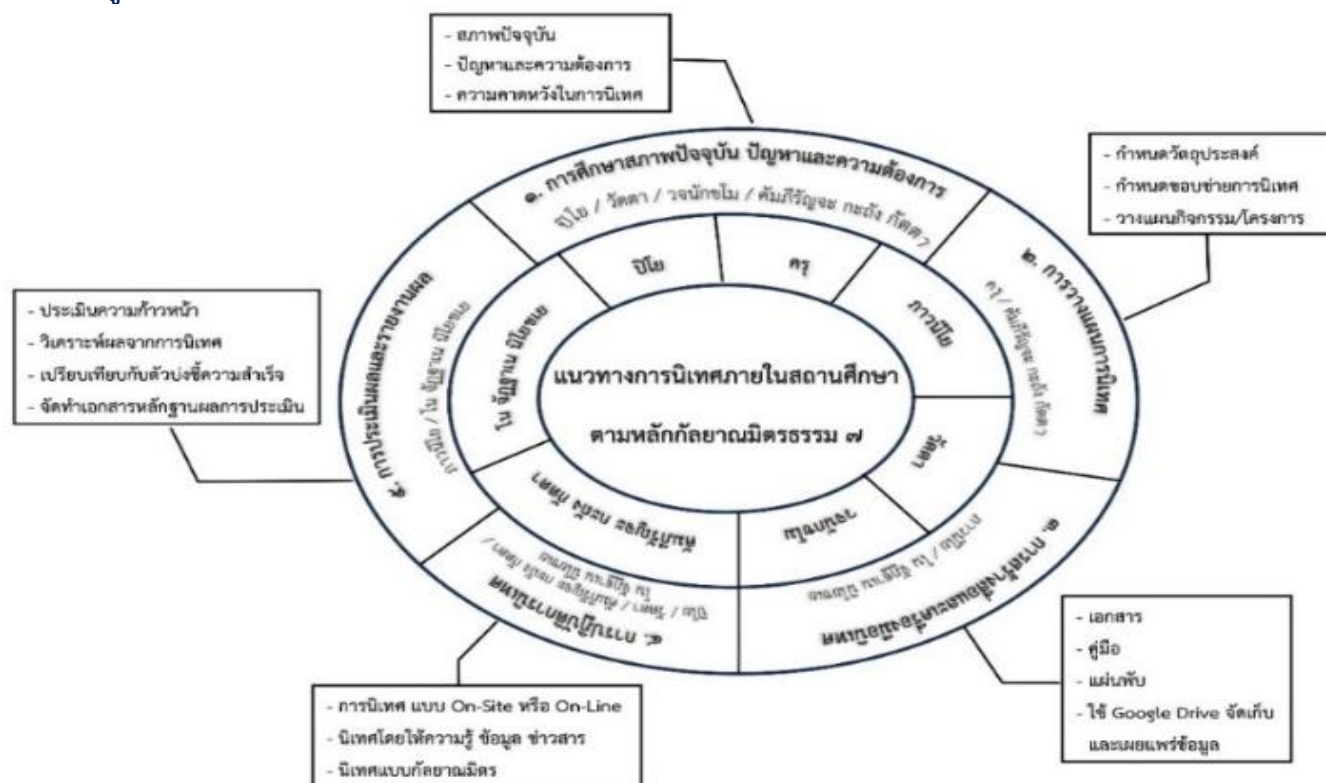
อภิปรายผล

ผลการสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีการประชุมวางแผน วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผนร่วมกัน เพื่อนำข้อสรุปมาวางแผนการนิเทศ 2) การวางแผน การนิเทศ มีการประชุมวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ ดำเนินการตามแผนนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีการประชุมวางแผน อภิปรายสภาพปัญหาร่วมกัน จากนั้นจัดหา หรือจัดทำสื่อและเครื่องมือให้ตรงกับวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 4) การปฏิบัติการนิเทศ มีการวางแผนเพื่อเตรียมการประชุมก่อนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผน โดยให้ขวัญกำลังใจ หรือข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข 5) การประเมินผลและรายงานผล มีการวางแผนโดยดำเนินการประชุมคณะกรรมการตามคำสั่ง ประเมินผล สรุปผลและรายงานผล แจ้งให้ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารทราบ และนำข้อสรุปมาปรึกษาหารือร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและประชุมวางแผนและสรุปผลร่วมกัน ทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สันติ หัตถ์ (2563) ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษามีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากรนิเทศ รูปแบบของการนิเทศ เทคนิคและทักษะการนิเทศ งบประมาณเพื่อสนับสนุนการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ประกอบด้วย การวางแผนเพื่อการดำเนินการนิเทศ กลยุทธ์และจุดประสงค์ของการนิเทศ การดำเนินการรับ การนิเทศ การกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศ ผลผลิต ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในระบบและรูปแบบการนิเทศ และครูมีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและพัฒนาขึ้นกว่าเดิม ผลลัพธ์ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้รับการนิเทศ มีความพึงพอใจในการดำเนินการนิเทศ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา และการรายงานผลการนิเทศสำหรับผลการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้จากการนิเทศภายใน ซึ่งระบบการนิเทศมุ่งพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อผลลัพธ์ที่ดีทั้งในด้านการพัฒนาครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พริยา ทรัพย์หล้า (2562) พบว่า แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนควรจัดทำแบบสำรวจ ออนไลน์สำรวจความต้องการของครู และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ได้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควร จัดประชุมครูด้วยกระบวนการ PLC ผู้บริหารนิเทศโดยการดูวิดีโอการสอนของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในให้คำแนะนำเชิงบวกและแจ้งผล การนิเทศต่อครู

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ 5) การประเมินผลและรายงานผล โดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : น่ารัก 2) ครุ : นำเคารพ 3) ภาวนีโย : น่ายกย่อง 4) วัตถุตา : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม : อดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ 7) โน จัญฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะหลักกลายามิตรธรรม 7 เป็นการแนะนำช่วยเหลือ โดยกระบวนการนิเทศแบบกลายามิตรนิเทศ โดยเป็นการปฏิบัติจริงในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ภณทิรา อิตะปัน (2564) พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยใช้ปิโย มีความน่ารัก เป็นกันเอง และครู เป็นที่เคารพ การบริหารงานงบประมาณโดยใช้ภวนิโย เป็นผู้มีความรู้ และจดตา จ สามารถชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ การบริหารงานทั่วไปโดยใช้โน จัฎฐาเน นิ โยเซย มีความเป็นผู้นำ และการบริหารงานบุคคล โดยใช้วจนกขโม ไม่โกรธง่าย รู้จักอดทน และคัมภีรณ จ กอ กตดา ทำเรื่องยาก ให้ง่ายขึ้น และแนวทางการบริหารตามหลักกลายามิตรธรรม 7 ผู้บริหารควรเป็นผู้นำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่และควรมีวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ ใน การปฏิบัติงาน ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมครูในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง รวมถึงการค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น ปฏิบัติตามได้ เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) พบว่า แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น มีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการวางแผน การนิเทศ ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (2) ด้านการดำเนินการนิเทศควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแต่งตั้งได้อย่างเต็มที่ (3) ด้าน การประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับการนิเทศ และ (4) ด้านการประชุมหลังการประเมิน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จสิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศ เพื่อรับข้อเสนอแนะและหาแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกลายามิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการศึกษาเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน และหลักกลายามิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : น่ารัก 2) ครู : น่าเคารพ 3) ภวนิโย : น่ายกย่อง 4) รัตนา : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม : อดทนต่อถ้อยคำ

6) คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ 7) โน จัฏฐาเน นโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม โดยมีองค์ความรู้ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การติดตามและประเมินผล และ 4) การพัฒนาปรับปรุง เพื่อดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่ามี การดำเนินการที่ไม่เป็นระบบและขาดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องวางแผนและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการประชุมวิเคราะห์ และจัดทำแผนการนิเทศ รวมถึงการออกแบบเครื่องมือและปฏิทินการนิเทศ เพื่อประเมินผลและรายงานผลตามเป้าหมาย แนวทางการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ 5) การประเมินผลและรายงานผล โดยหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ได้แก่ 1) ปิโย: น่ารัก 2) ครุ: น่าเคารพ 3) ภาวนีโย: น่ายกย่อง 4) วตตา: รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม: อดทนต่อถ้อยคำ 6) คมภีรณจ กถ กัตตา: อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจ 7) โน จัฏฐาเน นโยชเย: ไม่ชักนำในทางเสื่อม การนำหลักเหล่านี้มาใช้ในการนิเทศช่วยให้เกิดกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันว่ามีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศอย่างมีระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ควรสนับสนุนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและข้อมูลที่ถูกต้อง ดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อการปฏิบัติงานที่สะดวกรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพผู้เรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่ควรมีการอบรมพัฒนาครู โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้นิเทศ และผู้ถูกนิเทศพัฒนาศักยภาพของตนเองในการผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 สถานศึกษาควรมีแนวทางและการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรนำแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลของการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- พิริยา ทรัพย์หล้า. (2562). แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัด นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ภณทิรา อิตะปัน. (2564). การบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- สันติ หัตถ์ทิ. (2563). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสระบุรี).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. (2566). คู่มือการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). การนิเทศภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก
https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. (2nd ed.). Washington D.C.: Sage Publications.